

2000 MEHMED ZAHİD KOTKU HOCAEFENDİ'Yİ ANMA SOHBETİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l evveline ve'l ahirîn seyyidinâ Muhammedini'l Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihşânin ecmaîn.

Emmâ ba'd:

Her zaman her yerde daima vazifemiz olan Rabbimize hamd ü senâdan ve O'nun Habîb-i Edîbi Muhammed-i Mustafâsı, bizim de serve-
rimiz, rehberimiz, önderimiz, her şeyimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ Efendi-
miz'e salât u selamdan sonra, bugün için be-
nim yanımda, benim nazarımda önemli olan
bir hususu açıklayarak konuşmama başlamak
istiyorum.

Bugün 13 Kasım günüdür. 13 Kasım 1980 yı-
lında Hocamız Mehmed Zahid Kotku *rahme-*
tullâhi aleyh âhirete irtihal eylemiştir. Kendi-
sinden feyz aldığımız, uluslararası bir büyük
din alimi, çok büyük bir mürşid-i kâmil, Rabbi-
miz'in kerametleri zâhir ve bahir bir mübarek

velî kulu olduğu için; önce Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine, sonra Peygamber Efendimiz'in mübarek âline, ashâbına, cümle mürşidîn-i kâmilîn-i mükemmilîn evliyâullah büyüklerimiz, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına; hâsseten 20 sene önce böyle bir 13 Kasım günü öğle üzeri vefat etmiş olan Hocamız Mehmed Zahid-i Bursevî hazretlerinin ruhuna; ve uzaktan yakından bu konuşmaya, bu toplantıya eşlik etmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan, tarihin derinliklerine kadar, eskilere kadar giden bütün ecdâd u ceddât u akrabâ u taallukât u mü'minîn-i mü'minâtın ruhlarına, yani sizin ve bizim geçmişlerimizin ruhlarına hediye olsun diye bir *Fâtîha*, 11 *İhlâs*'ı okuyup öyle başlamayı teklif ediyorum, buyurun.

Konuşmamın içinde size Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in üç hadîs-i şerîfini anlatacağım. Çünkü dünya ve âhîret saadetimizin medârı, kaynağı ve menbaı olan dinimizin, Allah indinde geçerli tek makbul inanç sistemi olan İslâm'ın ana kaynağı Kur'ân-ı Kerîm ve o ana kaynağı en güzel açıklayan malzeme de Peygamber *sallallahu*

aleyhi ve sellem Efendimiz'in sünnet-i seniyyesidir. Herhangi bir insan ister iman ile, İslâm ile müşerref olmuş bir kimse olsun, isterse henüz o şerefe ermemiş, bu dairenin dışında kalmış bir insan olsun; eğer bir insan Kur'ân-ı Kerîm'i okursa hidayete erer. Samimiyetle okursa İslâm'a gelir. Kur'ân-ı Kerîm'i en doğru şekilde, bütün ihtilafların üstünde, bütün açıklığı ile tam anlamak isterse Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini öğrenmesi gerekir.

Buraya gelmeden önce İsveç'te, bir kız kadar utangaç, bir kâmil derviş kadar edepli, sakin görünüşlü İsveçli bir kardeş bizim toplantımıza geldi. Kökeni İsveçli olan bir kimse bizim akşam toplantımıza geldi. Yanımdakiler kulağıma eğildiler, dediler ki; "Bu kardeşimiz yeni müslüman oldu." Benim de merakımdır, belki siz de aynı meraka sahipsiniz; neden müslüman olduğunu sordum. Müslüman olmaya kendisini sevk eden sebeplerin neler olduğunu sordum. "Hangi şeylerle karşılaştınız? Hangi sebeplerden dolayı sizin için çok büyük bir değişiklik olan müslüman olma kararını verdiniz?" diye sordum.

Muhterem kardeşlerim!

Çok sakın, çok dengeli konuşuyor, düşünerek konuşuyor; bir feylesof, bir bilge, bir hatip kadar böyle ağır başlı konuşuyordu. Dedi ki;

“Kur’ân-ı Kerîm’i okudum ve müslüman olmaktan başka bir çare olmadığını gördüm.”

“Peki, müslüman olunca ailen bunu nasıl karşıladı?” dedim.

Yine derin bir tefekkür ile, çok hoşuma giden bir hal ile, çok kısa cümlelerle cevap verdi:

“Ailemin ortasına bomba atılmış gibi oldu.” dedi.

Çok güzel bir anlatım. Ben edebiyatçuyım, bayıldım. Kınından sıyrılmış bir kılıç kadar parlak, yalın bir anlatım. Bir insanı ailesine bomba atılmışçasına büyük bir kargaşanın içine iten bir karar. Nereden doğuyor?

Kur’ân-ı Kerîm okumaktan doğuyor. Kur’ân-ı Kerîm hidâyeti arayan samimi bir insanın aramasıyla okunduğu zaman insanı İslâm’a götürür. Çünkü hidâyetin kaynağıdır.

هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

*Hüden li'l-müttakîndir.*¹

Müttakîn, yani sakınan, çekinen her insan için ama...

Ankara'da, Almanya'ya gelmeden yıllar önce yine böyle bir toplantıda otururken üzerinde Amerikan ordusunun elbiseleri olan bir asker geldi, odaya girdi. Boylu poslu, *white american* birisi... Geldi. *Selâmun aleyküm* dedi. *Aleyküm selam* dedim, yanıma oturttum. Kalabalık, ismini sordum. Yahya olduğunu söyledi. Ailesinde başka müslüman olup olmadığını sordum; “Kökeni müslüman da aileden miras yoluyla gelmiş bir din inancına mı sahip?” diye.

“Hayır, ailemin hepsi hıristiyandır. Ben müslümanım.” dedi.

“Peki, niçin müslüman oldun?” dedim.

“Kur'ân-ı Kerîm'i okudum, müslüman oldum.” dedi.

---

¹ 2/Bakara, 2.

Aynı soruyu Amerikalı bir profesöre sordum, Müslüman olmuş bir kimseye; aynı cevabı verdi.

Dinimizin, imanımızın kaynağı, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmanın yolu Kur'ân-ı Kerîm'dir. Bu bir. Bunu müslümanlardan herkes kabul ediyor. Kabul etmiyorsa Müslümanlığın dışında kalıyor.

Fakat hadîs-i şerîflerin, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesinin önemini bütün müslümanların anlamış olduğu kanaatinde değilim. Hatta okumuşların bile... Neler okumuşlarsa bunu çok iyi anladıklarını sanmıyorum, anlamadıklarını çok defa gördüm. Sanıyorlar ki, diyorlar ki;

“Kur'ân-ı Kerîm bize yeter.”

Bu söz güzel gibi görünen bir söz olmakla beraber yanlış bir söz. Çünkü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*;

“Kimse elinde, sedirine arkaya doğru yaslanıp da; ‘Benim elimde Kur'ân-ı Kerîm var, bana Kur'an yeter.’ demesin.” diyor.

Çünkü Kur'ân-ı Kerîm Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e indi. Kur'ân-ı

Kerîm üzerinde ilk düşünen, ilk anlayan, ilk inanan ve Kur'ân-ı Kerîm'i ilk uygulayan insan Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz. Kur'ân-ı Kerîm'in emirlerinin nasıl uygulanacağını reçetesini, teferruatını, talimatnâmesini anlatan Peygamber Efendimiz. Onun için, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini öğrenmeyen, okumayan, sünnet-i seniyyesine sarılmayan kurtulamaz.

Bunun misallerini ben gördüm. Kur'an'ı bahane ederek sünneti dışlayanların da sonunda helâk olduklarını gördüm. Kur'ân-ı Kerîm'le, elinde Kur'ân-ı Kerîm'le yola çıkıp da sonra helâk olduklarını gördüm. Onun için, evet, hadîs-i şerîflerin sağlıklı olanlarının, sıhhatli olanlarının incelenmesi gerekir. Bunu sormak hepimizin, herkesin hakkı. Yani sağlık derecesi, sıhhat derecesi, sağlamlık derecesi, güvenilirlik derecesini araştırmak hatta dinî vazifemiz. Resûlullah'tan gelen bir haber, "Hakikaten ondan gelmiş mi, gelmemiş mi? diye araştırmak bizim vazifemiz. Ama araştırmalardan sonra ortaya çıkmış, pırıl pırıl, sapasağlam, çelik gibi olan sünnet-i seniyyeyi dışlaya-

rak, okumayarak, onu itmeye çalışarak bir insanın müslüman yaşaması mümkün değil. Oduğu noktada kalması da mümkün değil, yerinde durması da mümkün değil. Mutlaka helâk olur.

Onun için, size de sünnet-i seniyyenin en sahih, en sağlam kitaplarını okumanızı tavsiye ederim. Çünkü hayatım boyunca bir İlâhiyat fakültesi profesörü olarak çevremde din konusunda yapılan münâkaşaların hepsinde yanılanların yanılmalarının sünnet-i seniyyeden uzaklıklarından kaynaklandığını kesin olarak gördüm. Hataların kaynaklarının sünnet-i seniyyeyi bilmemekten doğduğunu kesin olarak gördüm.

Bu açıklamadan sonra onun için “Üç tane hadis okuyacağım size.” diyorum. Bu toplantı bir zuhurâttır benim için, birdenbire oluveren bir şeydir. Benim üç saat önceden duyduğum bir toplantıdır. Ben de sizin gibi ama sizden farklı olarak dinlemeye değil, konuşmaya gelmiş bir insanım.

a. Sahabe Müslümanlığı Ve Zamanımızın Müslümanları Arasındaki Farklar

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in birinci hadîs-i şerîfini okuyorum.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Muaz *radiyallahu anh*'ın rivayet ettiğine göre buyuruyor ki;

أَنْتُمْ الْيَوْمَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُجَاهِدُونَ فِي
اللَّهِ ثُمَّ تَظْهَرُ فِيكُمْ السَّكْرَتَانِ سَكْرَةُ الْجَهْلِ وَسَكْرَةُ
حُبِّ الْعَيْشِ وَتُحَوَّلُونَ عَنْ ذَلِكَ فَلَا تَأْمُرُونَ
بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَا تُجَاهِدُونَ فِي
اللَّهِ الْقَائِمُونَ يَوْمَئِذٍ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ لَهُمْ أَجْرٌ
خَمْسِينَ صِدِّيقًا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مِمَّا أَوْ مِنْهُمْ قَالَ
لَا بَلْ مِنْكُمْ

Entümü'l-yevme alâ beyyinetin min rabbi-küm. “Ey ashâbım, ey beni görenler, ey benim çevreme halkalanmış olan mü'minler! Siz bu-

gün Rabbinizden size ihsan olunmuş, gönderilmiş olan apaçık bir belge, delil, inanç üzeresiniz.”

Beyyine, “bir şeyi açıklayıcı belge” demek.

“Apaçık bir şeye sahipsiniz bugün.”

Nedir o?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

Peygamber Efendimiz’in olduğu yerde ihtilaf olmaz. Sorarsınız cevabını alırsınız, uygularsınız. Her sorunun cevabını bulursunuz. Çünkü sonsuz, sınırsız derecede selâhiyetli bir mübarek zât var aralarında.

“Siz Rabbinizin size ihsan ettiği bir *beyyine* üzeresiniz. Apaçık; şek, şüphe, tereddüt durumu sizin için bahis konusu değil.”

Te’murûne bi’l-ma’rûfi ve tenhevne ani’l-münker. “Dinin ve aklın güzel ve uygun gördüğü işleri, hareketleri, eylemleri, fiilleri yaptırırsınız, tavsiye edersiniz, emredersiniz, söylersiniz. Dinin ve aklın hoş görmediği çirkin şeyleri de engellemeye çalışırsınız, yaptırmazsınız, yasaklırsınız.”

“Siz bugün iyiye ‘Bunu yapın.’ diye destekçi olursunuz, kötülüğü de görünce ‘Bunu yapmayın sakın!’ diye engel olursunuz.”

Çünkü ayan beyan görüyorsunuz, tereddüt yok. Dinin ruhunu, esasını anlamış durumdasınız.

Ve tucâhidûne fillâh. “Ve siz çok sevaplı bir iş olduğunu bildiğiniz için Allah uğrunda cihat ediyorsunuz.”

Sahâbe-i kiram, Peygamber Efendimiz’in etrafındaki insanlar hepsi Allah’ın dinine hizmet etmek için çok büyük bir gayret içindeydi, cihat içindeydi. Her anları, bütün uğraşları, gayretleri Allah’ın dinine hizmet ve dinin yayılmasını, kabul edilmesini sağlamak için uğraşmaktı.

“Siz şimdi böyle yapıyorsunuz.”

Sümme tazharu fîkümü’s-sekretâni. “Ama sizin aranızda sonra iki sarhoşluk çıkacak.”

Sekretün, “bir sarhoşluk”; *sekretâni,* “iki sarhoşluk”.

“İki tane sarhoşluk çıkacak.”

“Aklınızın gittiği, aklınızı düşünemeyeceğiz, kullanamayacağınız, sarhoş bir insanın

yaptığı abuk sabuk işler gibi işler yapacağınız durum olacak ileride, çıkacak.”

Sümme tazharu fîkümü's-sekretâni. “Siz müslüman ümmetimin aranızdan iki cins sarhoşluk çıkacak.”

Sarhoşluk çıkacak ama bu bizim içki içmekten hâsıl olan bir sarhoşluk değil, mânevî bir sarhoşluk. Şimdi göreceksiniz.

Bir; *sekretü'l-cehil.* “Cahillik çıkacak.”

Cahillik bir sarhoşluk gibidir. Nasıl sarhoş bir insan ne söylediğini, ne yaptığını bilmez de bardak tabak kırarsa, cam çerçeve indirirse, sandalyeyi masaya vurup savurursa, arkadaşını bıçaklarsa -çünkü sarhoş- cahil de öyledir. Cahil de çok yanlış işler yapar. Bir çeşit sarhoşluktur. İslâm'a göre içki haram olduğu gibi cahillik de onun gibi bir çeşit sarhoşluktur. O halde cahillik de doğru değil.

Evet bu noktada, hadîs-i şerîfin burasında durarak şunu söyleyeyim ki; Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor:

el-İlmü hayâtü'l-İslâmi. “İslâm'ın canı ilimdir.”

İlim varsa İslâm vardır, canlıdır. İlim yoksa İslâm ölmüştür. İlmin olmadığı yerde İslâm ölmüştür. Onun için, müslümansınız, ilme sarılın. İslâm'a hizmet etmek istiyorsanız İslâm'a sarılın. İlme sarılın, ilmi öğrenmeye, çoluk çocuğunuza öğretmeye çalışın.

Ben alimlerden öyle kimseleri okudum ki ilim öğrenme konusunda zamanı boş geçmesin diye ömründe katı yiyecek yememiş. Katı yiyecek nedir?

Hurma, ekmek, et; çiğnenecek, çiğnenecek, bir müddet ağzı meşgul edecek, ondan sonra yutulacak. Katı yiyecek; leblebi, çekirdek, daha başka yiyecekler...

Ne yapmış?

Yiyeceğini sıvı halde karıştırmış, bir defada içermiş, yemek faslını böylece çok kısa bir zamanda halledip tekrar ilme dönermiş, ilimle meşgul olurmuş. Yolda yürürken bile ilmi okurmuş.

Bir müttakî Arap profesörünün ilim ile ilgili bir eserini okudum, gözlerimden yaşlar boşandı. Eski selef-i sâlihimizin, eski müslü-

manların ilme ne kadar değer verdiğini görüncce gözlerimden yaşlar boşandı, her tarafı ıslattı.

Biz çok büyük fırsatlar kaçıırıyoruz. İlimle meşgul olmadığımız için, zamanlarımızı boş şeylerle harcadığımız için, çok boş şeylerle vaktimizi zâyi ettiğimiz için, boş zamanlarımızın kıymetini bilmediğimiz için çok büyük kayıptayız!

Sarhoşluklardan bir tanesi; *sekretü'l-cehil*, cahillik sarhoşluğu. Bu çeşit tamlamaları Arap dilini, belâgatini bilenler hemen anlarlar. *İza-fet-i teşbihîyye* derler. Burada benzetme maksadıyla tamlama yapılmış. “Cahillik sarhoşluğu” demek, “bir sarhoşluk gibi olan cahillik” demektir. Benzetme kastı var; *sek-terü'l-cehil*.

b. İsyanlardan Uzak Durmanın Önemi

İkincisi; *ve sekretü hubbi'l-ayş*. “Hoş yaşam sevgisi sarhoşluğu.”

Hoş yaşama, günü hoş geçirmeyi sevmek. “Şöyle hoşça bir ömür süreyim, zaman geçireyim, hayat geçireyim...” diye hoş yaşamayı

sevmek. Buna da “sarhoşluk” diyor Peygamber Efendimiz. Bu da bir çeşit sarhoşluk.

Bu bizim için şu devirde, şu anda ve şu sonda kardeşlerin müslüman olduğu halde sanıyorum en taaccüp edilen, şaşılana bir ifadedir. İnsan dünyayı sevmez mi? Güzel yaşamayı sevmez mi? Tatili istemez miyiz? Tatilde deniz kenarlarını özlemez miyiz? Memleketimize gitmez miyiz? Yaylalara çıkmaz mıyız? Meyveleri yemez miyiz? Denizlerde yüzmez miyiz? Üzüm salkımlarını bağlardan kopartmaz mıyız? Elmaları ısırılmaz mıyız? Güzel yaşamayı sevmez miyiz?

Severiz. Demek ki o sarhoşluk bizde var. Güzel, *îyş u nûş*, yiyip içme arzusu, onu sevmek, o arzuyu taşımak bir çeşit sarhoşluk.

Evet, biraz şaşıracaksınız; biz yirminci yüzyılın müslümanları birinci yüzyılın müslümanlarından farklıyız. Ben bu iki Müslümanlığı; “sahabe Müslümanlığı”, bir, “zamane Müslümanlığı”, iki; bu isimle başka seferlerde şaka yolla arkadaşlara anlattım. Evet, bir sahabe Müslümanlığı var. Sağlam Müslümanlık odur. Çünkü onlar Resûlullah *sallallahu aleyhi ve*

sellem'in talebeleridir. Onlar İslâm'ı en iyi anlamışlardır. Bir de zamane Müslümanlığı vardır, çok farklıdır. İkisi fevkalâde farklıdır. Ve bu farklılık bizim aleyhimizedir. Biz onlardan farklı düşünüyorsak bizde rahatsızlık vardır. Biz dünyayı seviyorsak hata bizdedir. Gayet doğal değil mi, tabîî değil mi?

Tabîî değil.

Sahâbe-i kiramdan her akşam; “Yâ Rabbi! Bu akşam benim canımı alsan da ne olur Resûlullah'a kavuşsam!” diye dua edenleri biliyorum. Kitaplarda okudum. “Artık yeter, bugün de yaşadım da, yetti bu ayrılık, canıma tak dedi. Hiç olmazsa yâ Rabbi, bugün canımı al da Muhammed-i Mustafâma ve ashab arkadaşlarıma kavuşayım!” diyen, her akşam böyle dua eden insan biliyorum.

Amr İbnü'l-Âs, Mısır fatihi, sahabeden, Mısır'ın o zamanki surla çevrili Fustat şehrini muhasara etmiş. Ama kale de direnmeye geçmiş, savunmaya geçmiş, vermiyor, teslim etmiyor. Yani fetih olunmuyor. Fustat şehri, yani şimdiki Kahire'nin çekirdeğinde bulunan yerleşim yeri. Amr İbnü'l-Âs mektup göndermiş oranın hâkimlerine, diyor ki;

“Yanlış bir şeye kalkışıyorsunuz. şehri korumak için tedbir alıyorsunuz, kaleyi kapatıyorsunuz, silahları hazırlıyorsunuz. Bizimle arpışmak üzere savunma teşebbüslerine giriştiyorsunuz. Çok yanlış. Yanlış iş yapıyorsunuz. Çünkü ben öyle bir ordu ile sizin karşınızdayım ki benim ordumdaki herkes ölmeyi ister. Herkes lm arzu eder. ‘Allah yolunda canımı versem!’ diye arzu eder. Halbuki sizin hepiniz yaşamanın çaresine bakarsınız, yaşamak için çareler ararsınız. Siz bizimle baş edemezsiniz. Kalenin anahtarlarını teslim edin. Bu orduyla, hepsinin ölmek aşkıyla yanıp tutuştuğu bir orduyla böyle dünyayı seven sizlerin mücadele etmesi, savunma yapabilmesi mümkün değildir. Akıllıca bir iş yapın, şu anahtarları teslim edin.” diyor.

Sahâbe-i kiram böyleydi.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in zamanında ordu kuzeye gitti, Bizans ordusuyla çarpıştı. Çok kıymetli, mümtaz sahabinin gözde, nde olanlarından çoğu şehit oldu. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz peygamberlik mucizesiyle minberde

savaşın cereyan şeklini Medineliler'e - savaşıl-
lan yer 700 kilometre uzaktadır, kuzeydedir-
dedi ki;

“Ashaptan falanca şehit oldu, bayrağı fa-
lanca aldı. Şimdi o da şehit oldu, bayrağı fi-
lanca aldı. Şimdi o da şehit oldu, bayrağı fi-
lanca aldı...” diye söyledi.

O savaşın birkaç anlatmak istediğim tarafı
var. Savaştan önce diyorlar ki;

“Biz 4-5 bin kişiyiz. Karşıda Bizans ordusu
100 binlerce. Biz bunlarla çarpışamayız. Kuv-
vet dengesi yok. Çarpışmayalım, geri çekile-
lim.”

Komutan diyor ki;

“Biz buraya zafer kazanmaya gelmedik ki,
bu ne biçim laf!”

“Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*
'çarpışın' diye gönderdi, biz buraya çarpış-
maya geldik. Zaferin kazanılması kazanılma-
ması bizim işimiz değil. Allah ne dilerse onu
yapar. Resûlullah bizi buraya savaşmaya gön-
derdi, savaşacağız.” diyorlar ve savaşıyorlar.

Kıyas kabul etmez rakamlarla, ama çarpışı-
yorlar. Çünkü vazifelerini biliyor. Çünkü

İslâm'ı iyi biliyor. Çarpıştılar, büyük bir çoğunluğu şehit oldu.

Allah şefaatlerine erdirsin.

Bir kısmı da Medine-i Münevvere'ye geri döndü.

Benim anlatmak istediğim ikinci mühim noktası budur, bu mücadeleden, bu savaştan size nakletmek istediğim: Medine'dekiler dönenlerin yüzlerine bakmadılar. Niye bakmadılar?

“Ötekiler öldü de siz niye geri döndünüz? Ne biçim adamlarsınız!” diye yüzlerine bakmadılar. Ta ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz “Onlara öyle yapmayın.” deyinmeye kadar. Onların gözlerinde hain gibi sanki, gözlerinde itibarları düştü.

Sahâbe-i kiram böyleydi.

Dünya sevgisi... *Hubbu'd-dünyâ re'sü küllü hatîe*. Hepinizin belki duvarlarda levhası vardır: “Dünya sevgisi bütün hatanın başıdır.” Sahâbe-i kiram biliyor bu[nu.] Peygamber Efendimiz bakın dünyayı sevmeyi bir hastalık, bir sarhoşluk olarak beyan ediyor.

Ve setühavvelûne an zâlike. “Bu şimdi bulunduğunuz durum değişecek, ey ashâbım. Bu halden değiştireceksiniz.” *Felâ te'murûne bi'l-ma'rûf.* “İyi bir şeyi emretmez olacaksınız.” *Ve lâ tenhevne an münker.* “Kötü bir çirkin işi de yasaklamaz olacaksınız.”

“Kötü bir duruma düşeceksiniz. İyi bir şeyi emretmez hâle geleceksiniz, kötü bir şeyi engellemez hâle geleceksiniz.”

Evet, bugün aynen böyledir! aynen böyledir. Bir insan kalkıp da şu veya bu sebeple, hespla bir hak sözü söylemiyor. Yanında bir kötülük işlense bile “Banane!” diyor. Polis meşgul olsun diye ilgilenmiyor.

Velâ tucâhidüne fillah.

Allah için de cihad etmeyeceksiniz. Cihat savaşmaktan daha yüksek bir kavram.

Cehd sarf etmek demek, yani “olanca gücünü, gayretini sarf etmek” demek; “İslâm düşmanlarının İslâm'a karşı gösterdiği bütün olumsuz tepkilere karşı müslümanların var gücüyle cehd sarf etmesi” demek. Her yönde, her şeyde, her sahada, her alanda, her husta... Onun için cihat düşmanla da olduğu

gibi insanın kendi nefsiyle de olur. Kendi iradesiyle, bizzat kendi istekleriyle de mücadele cihattır, cihadın en büyüğüdür. Büyük cihat odur. Daha büyük cihat odur aslında...

Bu hâle geleceksiniz...

el-Kâimûne yevme izin bi'l-kitâbi ve's-sünneti lehüm ecrü hamsîne siddîkan. “O zaman Kur’ân-ı Kerîm ile, Allah’ın kitabı olan o mübarek kitap Kur’ân-ı Kerîm ile ve Peygamber Efendimiz’in sünnetiyle amel eden...”

Yani bu durumlar olduğu zaman Kur’an’ı ve sünneti uygulayan kimse...

Lehüm ecrü hamsîne siddîkan. “O kimseye 50 siddîk sevabı verilecek.”

Sıddık ne demek?

Sıddık, fi’îl vezninde mübalağa siygasıdır. Sâdık sözünün mübalağa siygasıdır. *Sıddık*, “sıdk u sadakati son derece fazla olan, doğruluğu tam olan” demek.

Ebû Bekir *radiyallahu anh*’ın sıfatı. Ebû Bekir es-Sıddîk. Herkesin sahip olamayacağı bir sıfat. Doğruluğu, inancı, inanca bağlılığı, Resûlullah ve Kur’ân-ı Kerîm’i tasdiki sapasağlam olduğu için Ebû Bekr-i Sıddîk sıfatını aldı

Miraç olayında, Miraç gecesinde. Miraç olayını şeksiz şüphesiz; “O söylediye öyledir, elbette öyle olmuştur.” dediği için siddîk sıfatını aldı Ebû Bekr-i Sıddık Efendimiz *radıyallahu anh...*

Peygamber Efendimiz;

“Kur’an’a sarılan, sünneti uygulayana 50 siddîk sevabı vardır.” diyor.

Kâlû: yâ Resûlallah. Bunu can kulağı ile dinleyen sahâbe-i kirâm... Peygamber Efendimiz konuştuğu zaman sahâbe-i kiram öyle can kulağı ile dinlerdi ki sanki başının üstüne bir kuş konmuş da kıpırdasa kuş uçacakmış, “Aman kıpırdamayayım da uçmasın!” diyen bir insan gibi Peygamber Efendimiz’i dinlerlerdi.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* mescid-i saadetine çıktığı zaman odasından, Resûlullah’a sevgisinden ve saygısından yüzünü kaldırıp da, gözünü kaldırıp da Resûlullah’ın yüzüne çoğu bakamazdı. Böyle dururlardı. “Resûlullah’a saygımdan gözümü kaldırıp da doya doya yüzüne bakamadım!” diyen sahabe vardı. Öyle dinlerlerdi.

Dediler ki o dinleyenler, mübarekler;

Yâ Resûlallah, minnâ ev minhüm? “Bu siddıklar biz sahabe arasındaki siddıklar gibi mi, yoksa o zamanın siddıkları gibi mi?”

50 siddık da nasıl?

Ben buraya, hadis-i şerîfin içine bir şaka sokuşturayım: Ben bizim torunlara diyorum ki; “Hafız olursanız size araba alacağım.” Torunlarımdan bir tanesi düşündü;

“Dede, ne marka alacaksın?” dedi.

Tabii arabadan arabaya fark var.

“Ne marka alacaksın?”

“Ne istiyorsun?” dedim.

“Hangisini istiyorsan... Mercedes ise Mercedes, BMV ise BMV...”

Biraz daha düşündü çocuk, küçük, diyor ki;

“Kaç model?”

O evet, Mercedes ama 80 modelli olursa 20 yaşında olur. Bir de modelini soruyor;

“Kaç model, dede?”

“Son model olacak.” dedim, “Sen hafız ol da son model Mercedes alacağım.” dedim.

Sahâbe-i kiram da soruyorlar:

“50 siddik sevabı; ama bizlerden mi onlardan mı? O zamanın müslümanlarından mı, bizlerden mi?”

Kâle: bel minküm. “Onlardan değil, sizden.”

Bu ümmetin en yüksek tabakası hangi nesildir?

Sahabe neslidir. Çünkü Peygamber Efendimiz’i görmüştür. Yüzü, gözü Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’i görmüş, vücudu Peygamber Efendimiz’in sohbetine ermiş olan bir insanın derecesine hiç kimse çıkamaz. Sahabe derecesine çıkmak mümkün değil. Sahabe siddiklerinden 50 siddik sevabı var, Kur’ân-ı Kerîm’e ve sünnet-i seniyyeye sarılana, muhterem kardeşlerim!

Ben bu hadîs-i şerîfi sizler için okuyorum. Bu devirde açıkça, -Türkçesi- şeffaf bir şekilde demek istiyorum ki;

Arkadaşlar!

Bırakın başka meşguliyetleri, Kur’ân-ı Kerîm’e sımsıkı sarılın, Allah’ın kelâmını Allah aşkına okuyun!

Çünkü sanıyorum hocalardan bile Kur'ân-ı Kerîm'i başından sonuna tam okumuş, anlayarak okumuş çok az insan vardır. Kur'ân-ı Kerîm'i bilmiyor. Bugün müslümanlar Kur'ân-ı Kerîm'i bilmiyor. Bir doçent vardı, ismini vermeyeyim, şimdi Almanya'da yaşıyor, çok bilgili, uluslararası da şöhreti var. Ben de talebeyim, âciz nâçiz talebeyim, onun enstitüsünde bulunuyoruz. Onun bölümünün bir fakültede bir kütüphanesi var, çok zengin bir kütüphane. Biz orada talebe olarak gece geç vakitlere kadar çalışıyoruz. Bir ara söz açıldı. Bu doçent dedi ki;

“Bu hocalar amma keyiflerine düşkünmüş, bu dört kadınla evlenmeyi iyi çıkarmışlar!”

Buna benzer bir söz, kelimeleri belki tam söyleyememişimdir. Ama ana fikri; dört kadınla evlenmeyi hocalar çıkartmış. Yokmuş da hocalar çıkartmış gibi, bu tarzda söyledi.

Ben şaşırdım, afalladım. Çünkü uluslararası konferanslara çağrılıyor. Bu şahıs büyük büyük konferanslar veriyor, büyük şöhret, ödüller filan almış. Niye şaşırdım, biliyor musunuz?

Kur'ân-ı Kerîm'i bilmeyişine şaşırdım. Kur'ân-ı Kerîm'de var. *Nisâ* sûresinde var:

فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْنِي وَثُلَّةَ
وَرُبَاعًا

*Fe'nkihû mâ tâbe lekûm mine'n-nisâi
mesnâ ve sülâse ve rubâ'.²*

Dört hanıma kadar alabileceğine dair âyet-i kerîme bu.

“Kur'ân-ı Kerîm'de var hocam.” dedim.

“Yok, olmaz öyle şey!” dedi.

Hakikatler “yok” demekle kaybolmaz. Ve bazı insanların istekleriyle hakikatler silinmezler.

وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

Velev kerihe'l-müşrikûn.³

وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Velev kerihe'l-kâfirûn⁴ diye âyet-i kerîmelerde bildiriyor.

Allah dîn-i mübîn-i İslâm'ı tamamlayacak; kâfirler istemese de, müşrikler istemese de...

² 4/Nisâ, 3.

³ 9/Tevbe, 33.

⁴ 61/Saff, 8.

Bir insanın istemesi istememesiyle var veya yok olmaz.

Ben de gittim, Kur'ân-ı Kerîm'i getirdim, açtım, önüne koydum; "Buyurun." dedim. Ve anladım ki Kur'ân-ı Kerîm'i baştan sona tam okumamış! Olmaz böyle şey! Olmamalı!

Çünkü Kur'ân-ı Kerîm Allahu Teâlâ hazretlerinin kuyuya düşmüş insanların kuyudan çıkışınlar, kurtulsunlar diye kuyuya sarkıttığı kurtarma ipi gibidir. İnsanları kurtaracak olan, dünya ve âhiretini kurtaracak olan kitap, onu bilmiyor. Onu bilmeyince tabii hadîs-i şerîfleri hiç bilmiyor. Bir sürü yanlışlık çıkıyor. Kur'ân-ı Kerîm'e sarılın ve kütüphanenizdeki hadis kitaplarını lütfen okuyun, bu akşamdan sonra aziz ve muhterem kardeşlerim!

Zaten mübarek bir mevsimdeyiz. Şaban ayı içindeyiz, Beraat gecesi geçti, Ramazan'ın gelmesine iki haftadan az kaldı. Şimdi herkes namazlı tesbihli niyazlı olur Ramazan'da...

Allah Ramazan'da müslüman olup da ondan sonra terk etmeyen, iyi müslüman olarak ömrünü ondan sonra iyi geçiren müslümanlardan olmayı hepimize, çoluk çocuğumuza, yakınlarımıza nasip etsin.

İkinci hadîs-i şerîf.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki...

Kime?

Ümmü Enes *radiyallahu anhâ*'ya.

Kim rivayet etmiş?

Taberânî rivayet etmiş.

Diyor ki;

أَهْجُرِي الْمَعَاصِيَ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْهَجْرَةِ وَحَافِظِي عَلَى
الْفَرَائِضِ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْجِهَادِ وَأَكْثَرِي مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ
فَإِنَّكَ لَا تَأْتِي اللَّهَ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ كَثْرَةِ ذِكْرِهِ

Ühcuri'l-meâsiye fe-innehâ efdalü'l-hicreti.

Bu biraz hanımları ilgilendiren bir hitap ile başladı. Hanım sahabi Ümmü Enes... Hanıma hitap siygasıyla, yani *feminin* siygasıyla. Arapça'da *maskülin-feminin* var. Almanca'da olduğu gibi, *derdi, das, nötür, maskülün, feminin* gibi Arapça'da böyle özel siygalar var.

Ühcurî. “Ey hanım, uzaklaş.” *el-Meâsiye.* “İsyanlardan, âsiliklerden, günahlardan...”

Günahların her birisi Allah'a bir karşı gelmedir, muhterem kardeşlerim! Günahı işleyen insan öyle bir cesaretle günah işliyor ki akıl durur. Allah'a isyan ediyor. Bu ne valiye isyana benzer, ne kanuna karşı gelmeye benzer, ne reisicumhura dil uzatmaya benzer. Allah'a isyan ediyor.

Meâsi, “isyan” demek. Günah isyandır. Kime isyandır?

Allah'a isyandır.

Allah korusun. Allah bizi o duruma düşürmesin.

Çok büyük cahilliktir.

Ühcuri'l-meâsiye. “İsyanlardan, günahlardan uzak dur, ey hatun.”

Fe-innehâ efdalü'l-hicreti. “Çünkü hicretin en sevaplısı, en faziletlisi budur.”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz dini için Mekke-i Mükەرreme'den Medine-i Münevvere'ye hicret etti. Müslümanlar dinleri için Mekke-i Mükەرreme'den muhtelif diyarlara çeşitli deneme amaçlı seyahatler yaptılar. Habeşistan'a hicret ettiler, Yemen'e hicret ettiler, başka diyarlara gittiler.

Çünkü Mekke-i Mükerreme yaşanmaz bir baskı altında idi. Müşrikler sahâbe-i kirama son derece büyük, korkunç baskılar yapıyorlardı. Hatta öldürüyorlardı. İşkence ile öldürüyorlardı. Islak sığır derisine sarıyorlardı. İnsan ıslak deriye kolay sarılır. Ama bir deriye sımsıkı sarıldı mı insan içinde patlayacak gibi olur, çok sıkılır. “Çıkarın beni buradan!” diye insan feriyat eder. Islak sığır derisine sarıyorlardı, ondan sonra güneşin altına bırakıyorlardı. O deri kuruduğu zaman o içeridekinin ne kadar sıkıntı çekeceğini düşünün. Türlü türlü işkenceler yapıyorlardı. Sırtlarında, vücutlarında ateş söndürüyorlardı; “İslâm’dan vazgeç!” diye, “İslâm’ı bırak!” diye, “Putperestliğe dön!” diye. Dayanan dayanıyordu, dayanamayan başka yerlere hicret etmişti.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’i de öldürmeye karar vermişlerdi. “Tek kişi öldürürse kan davası olur. Bütün kabileler birleşsin, her kableden bir adam seçelim, topluca gitsinler, hepsi birden bu cinayeti işlesinler, kimse kimseden kan davası iddiasında bulunmasın.” demişlerdi. Öldürmek için Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in evini kuşatmışlardı.

Ama çok kesin bir gerçek söyleyeyim burada: Allah bir insanın yaşamasını murat etti mi cümle cihan halkı başına üşüşse onu öldüremez. İbrahim *aleyhisselâm*'ı öldüremedikleri gibi... İbrahim *aleyhisselâm*'ı öldürmek için hem yakaladılar, hem bağladılar, hem ateşi yaktılar, hem de ateşin içine mancınıkla -yani yaylı, savurup atan bir cihaz, âlet ile- ateşin ta ortasına attılar; ama yine öldüremediler. Allah bir insanı yaşatacaksa yaşatır. Yunus *aleyhisselâm*'ı da kayıktan suya attılar. Balık yuttu. Ama yine Allah onu sağ salim sahile çıkarttırdı. Cenâb-ı Hak yaşamasını dilerse kimse öldüremez. Ve Cenâb-ı Hakk birisini de öldürmeyi murat ederse kimse ecelin pençesinden o kimseyi kurtaramaz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'i öldürmek için etrafını çevirdiler. Ama Peygamber Efendimiz kuşatanların arasından geçti gitti. Hicrete kuşatanların arasından geçti gitti. Sırf bu olay bile onun olağanüstü hâlini gösterir ve peygamberliğinin belgelerinden bir belgedir. Medine-i Münevvere'ye gitti. Herkes Medine-i Münevvere'ye gitti. Peygamber Efendimiz bütün mü'minlere orada toplanmalarını söylemişti ve hicret bir

mecburiyetti. Hicret etmek bir mecburiyetti; feth-i Mekke'ye kadar, Mekke fethedilinceye kadar. Mekke fethedildikten sonra Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki;

“Bundan sonra hicret başka türlü oldu artık.”

Şimdiye kadar Medine'de toplanmak hicretti. Müslümanlar orada kuvvetlenecekti, düşmanla öyle çarpışacaklardı. Öyle yaptılar, fütuhâtlar nasip oldu. Bundan sonra fütuhât bitti oralarda.

“Bundan sonraki hicret günahlardan hicret etmektir, yani günahlardan uzaklaşmaktır.” dedi.

Burada da bu hatuna öyle söylüyor:

“Günahlardan, isyanlardan uzaklaş. Çünkü hicretin en sevaplısı, faziletlisi budur.” diyor.

Bizim için de bugün böyledir. Bizim için de yapılacak olan hicret günahlardan uzaklaşmaktır. Hangi günaha bulaşmış batmışsak, hangi isyanı yapıyorsak -Allah korusun- Cenabı Hakk'a karşı şuarsuzlukla hangi günahı işliyorsak onu bırakmak, günahlardan uzaklaşmak hicrettir. Bu hicreti siz de yapın. Hitabın özel

bir kiŒiye olması hükmün genelliğini engellemez. Bu hepimize hitaptır. “Günahlardan, isyanlardan hicret edin; çünkü en hayırlı hicret budur.” diyor Peygamber Efendimiz.

Ve’hfız ale’l-feriz. “Allah’ın emirlerine devam et, ey hatun! Allah’ın emirlerini ifaya, yapmaya, vazifelerini yapmaya, farzları yapmaya devam et.” *Fe-inneh efdalü’l-cihdi.* “nk bu cihadın en stn Œeklidir.”

Evet, demin de söyledim, “Cihat sadece savaŒ değildir.” diye. İŒte burada da bir misal ıktı. Cihadın en sevaplısı, en faziletlisi farzları yapmaya devam etmekmiŒ. “Hakikaten de öyle tabii...” diyoruz, diyebiliriz bizler... Namaz kılmak ne kadar zor geliyor Œimdi. Bu zamanda bir insana Cuma’ya gitmek ne kadar zor geliyor, abdest almak ne kadar zor geliyor, Ramazan orucu tutmak ne kadar zor geliyor, zekt vermek, herhangi bir farz ne kadar zor geliyor, ne kadar uđraŒmak gerekiyor...

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Bir insan bir hayrı, bir sadakayı yapacağım derken bu iŒi yapıncaya kadar kaç tane Œeytandan kurtarır kararı...”

50 kadar, rakamı unuttum. Şu kadar şeytandan paçayı sıyırarak o hayrı öyle yapar. Çünkü insan sabah hayır yapmaya karar verir, akşama vazgeçer. Akşama karar verir, sabaha vazgeçer. Hayrı yapacaksa şurada yapsın, kapıdan çıkınca şeytan kandırır. O kadar acayiptir bu işler, o kadar zordur...

Onun için, “Farzları yapmaya devam et, ey hatun!” Ve ey dinleyiciler, ben ekliyorum... “Çünkü cihadın en faziletlisi budur.”

Allah’ın emirlerini tutmak zordur. Ama işte cihattır. Bunu yapın.

Ve eksirî min zikrillâh. “Ve Allah’ı çok zikret, ey hatun!” diyor.

Ben de size diyorum. Peygamber Efendimiz diyor;

“Allah’ı çok zikredin!”

Artık bu işin çözümünü nasıl çözerseniz çözüün. Gazeteciler, “Vay, sen de mi ‘Hû’cu oldun?!” derse karışmam. Ama Peygamber *sal-lallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Eksirî min zikrillâh. “Allah’ı zikretme işini, o cinsten olan işini çok yap, ey hatun! Allah’ı çok zikret!”

Fe-inneki lâ te'tillâhe bi-şey'in ehabbe ileyhi min kesreti zikrihî. “Çünkü senin Allah'ın divanına O'nu zikretmekten daha sevgili bir şeyle gitmen mümkün değil. Başka bir şeyle gidemezsin.”

Cenâb-ı Hakk'ın divanına hepimiz çıkacak mıyız? Rûz-ı mahşerde Allahu Teâlâ hazretlerinin huzuruna hepimiz varacak mıyız âhi-rette?

Varacağız.

Âsi de olsa varacak mı?

Varacak.

Âsi de olsa, mü'min de olsa herkes Cenâb-ı Hakk'ın divanına varacak, el pençe duracak, diz çökecek, başı yerde, bu dünyada yaptıklarına bin bir pişmanlık içinde terlere gark olacak ve Cenâb-ı Hakk'a hesap verecek. Cenâb-ı Hak hesabını görecektir. Hepsinin, herkesin hesabını görecektir mi?

Tamam.

“Cenâb-ı Hakk'a O'nu zikretmekten, zikrullahtan daha sevgili bir şeyle gitmen mümkün değildir. Allah'ı çok zikret.” diyor.

Bu Allah'ı zikretmek erbâb-ı tarîkin, erbâb-ı tasavvufun çıkardığı bir şey değildir. Erbâb-ı tasavvufu çıkararak bu hadîs-i şerîflerdir. Erbâb-ı tasavvuf durup dururken çıkmamıştır. Erbâb-ı tasavvufu ortaya çıkartan, bizleri ortaya çıkartan bu hadîs-i şerîflerdir.

Biz diyoruz ki;

“Biz Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in sünnetini uyguluyoruz. Ey zikri inkâr edenler, siz neyi uyguluyorsunuz?!”

Ben hadîs-i şerîfi okuyorum, sen de bakalım ne okuyacaksın oku! Hangi kanunu okuyacaksın, hangi kitabın hangi maddesini söyleyeceksen söyle!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki;

Bismillâhirrahmânirrahîm

فَاذْكُرُونِي اذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

*Fe'zkürûnî ezkürküm ve'sşkürû lî ve lâ tekfürûn.*⁵ “Ey kullarım! Beni zikredin ki Ben de sizi zikredeyim.”

Emrin cevabı *meczum* geliyor. -Arapça bilenlere dil bilgisi izahı- *Fe'zkürûnî*. “Sizler beni zikrediniz.” Bu emir. *Ezkürküm*. Burada *cezim* var, ‘re’ harfinde; çünkü emrin cevabı *meczum* olur. “Siz beni zikredin ki Ben de sizi zikredeyim.” Evet, siz Allah’ı zikrederseniz, Allahu Teâlâ hazretleri de rubûbiyyetinin şânına uygun en güzel şekilde sizi zikreder.

İstemez misiniz Cenabı Hakk’ın sizi zikretmesini? Bundan büyük şeref mi olur? Bundan büyük nimet mi olur? Cenâb-ı Hakk’ın kulunu severek zikretmesinden daha güzel bir nimet mi olur? Niye bucak bucak kaçırıyorsunuz zikrullahtan? Niye ters propagandalara aldanıyorsunuz?

Çünkü hadîs-i şerîfleri okumuyorsunuz. Çünkü hadîs-i şerîfleri okumuyorlar, zikrullahın dindeki yerinin ne olduğunu bilmiyorlar. “Din adamıyım” diyenler bile bilmiyor! Onun için sözün başında dedim ki;

---

⁵ 2/Bakara, 152.

“Sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi öğrenin. Öğrenmezseniz doğru yolu bulamazsınız. Doğru yolda yürüyemezsiniz.”

c. Nefsi Terbiye Ve Ahiret İnancı

Üçüncü hadîs-i şerîf ve bu akşamki sohbetimin sonuncu hadîs-i şerîfini okuyorum.

أَهْرُبُوا مِنَ النَّارِ وَاطْلُبُوا الْجَنَّةَ جُهْدَكُمْ فَإِنَّ الْجَنَّةَ
لَا يَنَامُ طَالِبُهَا وَإِنَّ النَّارَ لَا يَنَامُ هَارِبُهَا وَإِنَّ
الْآخِرَةَ مَخْضُوفَةٌ بِالْمَكَارِهِ وَإِنَّ الدُّنْيَا مَخْضُوفَةٌ
بِالشَّهَوَاتِ وَاللَّذَاتِ فَلَا يُلْهِينَكُمْ عَنِ الْآخِرَةِ
لذَاتُهَا وَشَهَوَاتُهَا

Ührübû mine'n-nâri vatlubu'l-cennete cühdeküm.

Peygamber Efendimiz emrediyor.

Herebe-yehribü, “kaçmak” demek.

Ührübû mine'n-nâr. “Cehennemden firar edin, kaçın, kaçın.”

“Cehennemden kaçın, ey mü'minler, ey ümmetim, ey bana inananlar! Cehennemden kaçın!”

Vatlubu'l-cennete. “Ve cenneti isteyin, talep edin.”

“Cennetin peşine düşün, cenneti kazanmaya çalışın.”

Cühdeküm. “Var gücünüzle, bütün gücünüzle...”

Çünkü çok ciddi bir şey. Başka bir şeye benzemez; başarılmadığı zaman “E ne yapalım?” diye omuz kaldıramazsınız. Cehennemden kaçmayı başaramazsanız cehenneme düşersiniz. Biliyor musunuz ki cehennemde en az kalacak olan, en erken çıkacak olan insan milyonlarca sene kalacak. Bunu başaramamak diye bir şey yok; ille başaracaksınız!

Cühdeküm. “Var gücünüzle, bütün gayretinizle cehennemden firar edin, kaçın.”

“Ve cenneti isteyin, kazanmaya çalışın.”

Fe-inne'l-cennete lâ yenâmu tâlibuhâ. “Çünkü cennet öyle güzel bir yerdir ki, o kadar hoştur ki, tariflere sığmaz güzellikte o kadar güzel bir yerdir ki cennet...” *Lâ yenâmu tâlibuhâ.* “Onu isteyenin uykusu kaçır, geceleri uyku uyuyamaz...”

Yunus Emre ne diyor?

Dağlar ile taşlar ile, çağırayım Mevlâm seni
Seherlerde kuşlar ile, çağırayım Mevlâm
seni

Bu ne demek?

Dağ başlarında, kuşlar öterken seher vaktinde...

Seher vakti gecenin son vaktidir. İmsaktan önceki vaktidir. Sahur yemeğini yeme vaktidir. Oruçlunun oruca hazırlandığı zamana “seher vakti” derler. Yani gecedir daha...

Seherlerde kuşlar ile, çağırayım Mevlâm
seni

Ne demek?

Kuşlar seher vaktinde bir cıvıldaşmaya başlarlar ki şaşarsınız. Kuş cıvıltılarını filan unuttu, artık bütün şiiriyetle, bütün âşıkâne hallerle ümmet en güzel duyguları unuttu. Gecenin sonunda kuşlar çok telaşlı bir şekilde cıvıldaşmaya başlarlar. İşte o seher vaktidir.

Dağlar ile taşlar ile, çağırayım Mevlâm seni
Seherlerde kuşlar ile, çağırayım Mevlâm
seni

Geceleyin.

Burada da ne buyuruyor Peygamber Efendimiz?

Cennet o kadar güzeldir ki onu talep edenin uykusu kaçır, uyku uyuyamaz. Gece ibadet eder; kalkar, tesbih çeker, Kur'an okur, teheccüd namazı kılar vesaire...

Ve inne'n-nâre lâ yenâmu hâribuhâ. “Cehennem de o kadar korkunç bir şeydir ki, cehennemden kaçan kimse de gece uyku uyuyamaz.”

Onun da uykusu kaçır, o da geceleyin; “Aman yâ Rabbi! Aman yâ Rabbi! Beni cehenneme atma! Çok kusur işledim, hatam çok, cahillikler ettim, gençliğim şöyle geçti... Aman beni affet!” diye o da gece uyuyamaz.

Ve inne'l-âhirete mahfûfetün bi'l-mekârihi. Çok önemli bir hakikati beyan buyuruyor Peygamber Efendimiz;

“Âhirette cennet, mükâfatlar, hoşâ gitmeyecek, nefse ağır gelecek şeylerle çevrilidir.”

Onları kazanmak için o hoşâ gitmeyen şeyleri göğüsleyip onları geçmek lazım. Cennete gitmek için hoşâ gitmeyen şeyler nelerdir?

Uykuyu bırakıp namaza kalkmaktır. Yemeği bırakıp oruç tutmaktır. Rahatı bırakıp cihada gitmektir. Hacca gitmektir, umreye gitmektir. Kazancın biriktirilmesini bırakıp da çıkartıp onları sadaka olarak, hayır olarak vermektir vesaire...

Mahfûfetün bi'l-mekârihi. Cenneti kazanmak için demek ki insanın zorlu işleri göğüslemesi lazım. Nefsine ağır gelen şeyleri yapmaya çalışması lazım.

Ve inne'd-dünyâ mahfûfetün bi'ş-şehvâti.
“Dünya da şehvetli şeylerle çevrilmiştir.”

İştahı çekici. *Şehvât* demek, “insanın canının çektiği her şey” demek. Mesela bir elma da çok güzelse, bir böyle salkım vesaire; bir tabak çok güzelse “İnsanın şehvetini tahrik ediyor.” der Arap. *İştehâ* demek. Dünya da insanın *ıştahasını*, keyfini, canını çeken şeylerle çepeçevre kuşatılmıştır.

“Dünya tatlıdır, keyiflidir, zevklidir. Âhîreti kazanmak da güçlükleri, zorlukları göğüslemekle mümkündür.” demek.

Evet, İslâm'ın bu gerçeğini müslümanların çok iyi anlaması lazım.

Can sevmek ile müyesser olmaz cânan,

Ya bundan ümit ya tama' andan kes.

“Canını sevmekle insan sevgiliye ulaşamaz. Ya sevgiliyi bırak, ya da candan ümidini kes, canı vermeye razı ol. Başka çare yok!” diyor Fuzûlî.

O şairâne söylüyor; ama mutasavvıflar âşıkâne, mü'minâne, hakikaten canlarını Allah yoluna vermişlerdir. Ve bizim tarihimizin mefâhiri o fedakâr insanların fedakârlıkları üzerine bina edilmiştir. O başarılar, o güzellikler, o şöhretler, o namlar, o şanlar, herkesin beğendiği durumlar öyle kazanılmıştır.

Şehvât da nefisten kaynaklanır. Nefis terbiye olmadan şehvetleri yenmek mümkün değildir. Nefsin terbiyesi de tasavvuf mektebinde olur. Nefis terbiye edilmeden insanın iyi bir mü'min olması mümkün olmaz.

Ve inne'd-dünyâ mahfûfetün bi'ş-şehvâti ve'l-lezzâti. “Dünya lezzetlerle de doludur, çevrilidir. Nefsin çekeceği şehvât ile de doludur.”

Fe-lâ yülhiyenneküm ani'l-âhireti lezzetühâ ve şehvâtühâ. Efendimiz'in benim bu

akşamki konuşmamda söyleyeceğim sonuncu cümlesi açıklayacağım, sonucu cümlesi budur. *Nun-u te'kîd-i sakîle* ile, yani çok şiddetli bir öğüt, nasihat edası ile, çok kuvvetli nasihat edasıyla Arapça'da diyor ki Peygamber Efendimiz;

“Aman aman! Sakın ha, ey ümmetim, sizi âhirette mükâfatları, cenneti kazanmaktan şu fâni dünyanın lezzetleri ve şehvetleri sizi alıkoymasın! Aman sizi aldatmasın!”

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu cümleleri unutmayın. Unuttuysanız banta çeken arkadaşlardan bantı alın, tekrar tekrar dinleyin ve okuyun. Benim gibi âciz bir okuyucunun, anlatıcının, okuyup da anlatan insanın kusurlarına bakarak meseleye yanaşmayın. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz söylüyor, “Söyletene bak.” diye, “Resûlullah Efendimiz’in hadîs-i şerîflerini söylüyor bu bîçâre, ona bakma da kim söyletiyor, kimin sözü söyleniyor?” diyerek ona dikkat edin. Bu hadîs-i şerîflere göre hareket edersek kurtuluruz. Bu ümmetin felahı, muvaffakiyeti, galebesi, başarısı bunlardadır. Bu nasihatlerdedir.

Ben bu nasihatlerden üç tanesini okudum. Ama umûmu ilgilendirecek nasihatler olsun diye üç tanesini de sayfaların arasından aradım, seçtim, böyle okudum. İslâm'ın kurtulması böyledir. Yoksa aynı cadde üzerinde yedi tane cami olur, yedi tane caminin cemaatinden bir tanesi ötekisine gitmez. Hastalıklardan kurtulamayız, birlik ve beraberliği sağlayamayız, Resûlüllah'ın arzu ettiği yolda yürüyemeyiz, Cenâb-ı Hakk'ın rızısını kazanamayız, zilletten kurtulamayız, izzete, zafere, galebeye ulaşamayız.

Esselâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtühû.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
17 Şa'bân 1421 / 13.11.2000

[Bütün ANMA PROGRAMLARI'na PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

